

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет

КУРІЙ ДМИТРО ВІКТОРОВИЧ

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА**

групи ПЕ- М2

спеціальність 051 Економіка (Прикладна економіка)

Автореферат на здобуття другого (магістерського) рівня
вищої освіти

Івано-Франківськ – 2022

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Науковий керівник

Кандидат економічних наук, доцент

Ємець Ольга Іванівна,

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,

доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки

Рецензент

Доктор економічних наук, професор

Щур Роман Іванович,

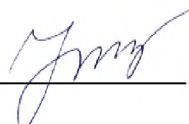
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

професор кафедри фінансів

Захист відбудеться «21» грудня 2022 р.

Дипломну роботу надано до захисту «05» грудня 2022 р.

Завідувач кафедри

Пилипів Н.І.

(підпис) (ім'я та прізвище)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Сучасна економічна ситуація, яка пов'язана з військовими подіями в Україні є досить складною. Тому в таких умовах змінюється переорієнтація економіки, що призводить до різкого вичерпування обмежених ресурсів у різних сферах. Такі зміни, безсумнівно, негативно вплинуть не лише на безпеку підприємств, а й на національну безпеку нашої країни. За таких обставин, необхідні дієві механізми захисту економічних інтересів суб'єктів господарювання. Специфіка кризового явища в сфері безпеки, залежить від довготривалого економічного спаду в Україні, браку фінансових ресурсів та інвестицій, неефективності існуючих механізмів реагування на кризові явища, нестачу як людського, так і виробничого капіталу, неефективних інструментів державної підтримки та інших чинників. Щоб вирішити множину проблем, викликаних довготривалими негативними впливами на діяльність підприємства, необхідно створити якісну, стабільну та ефективну систему економічної безпеки. Створення такої системи обумовлено необхідністю підвищення загальної конкурентоспроможності України на міжнародних ринках.

Проблемою економічної безпеки підприємств займалися багато науковців, таких як: О. Ареф'єва, О. Бандурка, М. Бендіков, І. Бланк, В. Духов, О. Ємець, М. Камлик, І. Керницький, О. Кириченко, Д. Ковальов, Г. Козаченко, Л. Лігоненко, О. Ляшенко Е. Олейников, В. Ортинський, І. Плетникова, В. Пономарьов, В. Сідака, Р. Щур та ін. Проте, не усі аспекти цієї важливої і складної проблеми знайшли відображення у працях як вітчизняних так і закордонних науковців. Не достатньої уваги приділено галузевим особливостям.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана в межах науково-дослідної тематики кафедри теоретичної та прикладної економіки Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника ДР 0111 У 007667, в межах робочого часу «Розробка

теоретичних та прикладних аспектів управління соціально-економічним розвитком регіону».

Об'єкт дослідження є економічна безпека підприємства.

Предметом дослідження є забезпечення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств.

Методи дослідження – аналізу та синтезу, графічний метод, метод порівняльного аналізу, економіко-математичні методи.

Інформаційною основою для написання магістерської роботи послужили навчальна, наукова література, нормативно-правові акти, аналітичні матеріали головного управління статистики, фінансова та статистична звітність ТОВ «ЗАХІД АГРОПРОДУКТ».

Наукова новизна полягає у формуванні теоретичних, методичних підходів до регулювання соціально-економічного розвитку територіальної громади в умовах децентралізації та практичне вирішення низки завдань, пов'язаних із реалізацією стратегії розвитку територіальної громади.

Практичне значення. Матеріали проведеного дослідження можуть бути для виявлення проблем та окреслення перспектив забезпечення економічної безпеки суб'єкта господарювання.

Результати роботи апробовані та містяться в матеріалах Міжнародної науково-практичної конференції:

Курій Д.В. Сутність та основні напрями забезпечення економічної безпеки підприємництва // Розвиток науки та техніки у сучасному світі, ХСІІ Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. – м. Вінниця, 13 липня 2022 року. – С. 69-74.

Структура дипломної роботи. Відповідно, до встановленої мети, визначених завдань і предмета дослідження, робота складається зі вступу, трьох розділів з підрозділами, висновків, списку використаних джерел (71 найменування) та додатків. Загальний обсяг магістерської роботи становить 70 сторінок та 9 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У розділі 1 «Теоретичні аспекти забезпечення економічної безпеки підприємства» досліджується предметна сфера забезпечення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств, особливо в умовах воєнного стану, формують лише спільні складові, загрози та ризики для стабільного функціонування та розвитку всіх підприємств, незалежно від сфери їх діяльності, та включає також специфічні чинники, притаманні лише сільськогосподарським.

Більшість із цих суто сільськогосподарських факторів певним чином залежить від погодних умов, забезпечення безпеки навколишнього середовища та кваліфікації персоналу, в основному головного агронома, оскільки саме від нього залежить ефективне освоєння посівної площі та формування цієї стратегії. враховуючи земельні ресурси.

Доцільно дотримуватися принципу економічної ефективності – для отримання максимальної економічної вигоди з найменшими втратами. Крім того, важливу роль у формуванні теоретико-методичних засад забезпечення економічної безпеки підприємств відіграє нормативно-правове забезпечення, хоча в Україні, на жаль, відсутнє письмове аграрне законодавство. Регулюється численними законодавчими актами і має досить структуровану функцію. Насправді така велика кількість різноманітних нормативно-правових актів може породжувати колізії, але на даному етапі українські законодавці намагаються гармонізувати законодавство з міжнародними нормами. Очікується, що одні акти втратять чинність, а інші оформлятимуться невідкладно щоб врегулювати сучасні турбулентні умови господарської діяльності сільськогосподарських підприємств. Ці ініціативи, безсумнівно, підвищать рівень економічної безпеки українського агробізнесу.

Саме предметна галузь нормативно-правових актів та забезпечення економічної безпеки агробізнесу сприятимуть формуванню конкретного

методичного забезпечення агробізнесу. Тому в національній економічній системі воно складається з трьох частин: внутрішнього законодавства, міжнародного законодавства, використання непрямих методів забезпечення економічної безпеки підприємств. Сукупність цих підходів формує функціональну систему сталого розвитку агробізнесу та всього національного аграрного сектору.

У розділі 2 «Аналіз проблем економічної безпеки ТОВ «Захід агропродукт» аналіз ліквідності дає змогу оцінити здатність підприємства конвертувати активи в гроші. Для детального аналізу платоспроможності ліквідності розраховуються такі фінансові коефіцієнти: «Коефіцієнт абсолютної ліквідності, Коефіцієнт екстреної (ключової) ліквідності, Коефіцієнт покриття (поточна ліквідність)». Динаміка показника ліквідності ТОВ «ЗАХІД АГРОПРОДУКТ» представлена таблиці. За даними табл. коефіцієнт абсолютної ліквідності підприємства має позитивну динаміку, але як на кінець 2019 року, так і на кінець 2020 року знаходиться нижче оптимальної межі.

Висновки, зроблені за результатами аналізу, дозволяють стверджувати, що ТОВ «ЗАХІД АГРОПРОДУКТ» характеризується низьким рівнем економічної безпеки.

На економічну безпеку ТОВ «ЗАХІД АГРОПРОДУКТ» впливають ризики та загрози наступних складових економічної безпеки:

- 1) персонал – плинність та сезонність персоналу, його кваліфікація та здатність до інновацій та раціоналізації підходів;
- 2) техніка-технологія-сільськогосподарська техніка є основним знаряддям діяльності сільськогосподарських підприємств, без якого неможливе досягнення економічно ефективного рівня господарської діяльності;
- 3) екологічність – від кваліфікації агронома залежить не тільки концентрація шкідливих речовин у готовому продукті, а й рівень забруднюючих речовин у навколишньому середовищі. Іншими словами,

ризиками та загрози економічній безпеці та екологічній складовій загрожують не тільки прибутковості підприємств, але й загрожують рівню національної безпеки країни;

4) юридичної відсутності юриста у штаті не може гарантувати збалансованості та гармонізації господарчої діяльності з діючим законодавством.

У розділі 3 «Удосконалення методичного забезпечення економічної безпеки підприємства» підтримка аналізу економічної безпеки ТОВ «ЗАХІД АГРОПРОДУКТ» дозволяє здійснювати комплексний, комплексний і постійний аналіз поточного стану бізнесу. Єдиною умовою комплексного аналізу стану економічної безпеки є необхідність постійного розрахунку аналітичних показників, наведених у таблиці, узагальнюючи результати діяльності за складовими економічної безпеки та закладаючи основу для подальшої оцінки діяльності. Безумовно рівень економічної безпеки має вплив на економіку підприємства. Безпека існує та можливі ризики, що також вплинуть на прогноз майбутнього економічного становища підприємства.

Досягнення ключової цілі забезпечувалося шляхом виявлення сфер негативного впливу корупції на економічну безпеку, зокрема через зростання тіньового сектору в її економіці, зміну механізмів здорової конкуренції на ринку, формування прошарку неефективних приватних власників, а також з неефективним розподілом бюджетних ресурсів та погіршенням інвестиційного клімату.

Основою системи управління підвищенням рівня економічної безпеки підприємства є внутрішнє середовище підприємства, яке є потенціалом підприємства щодо створення, підтримки та розвитку конкурентних переваг. Параметри внутрішнього середовища підприємства, тобто цілі, структуру, технологію, завдання, персонал тощо, не можна розглядати ізольовано один від одного, оскільки зміни кожного з них впливають на всі інші параметри.

Таким чином, дослідження сутності та методів оцінки економічної безпеки показують, що вони ґрунтуються на теоріях ризику та загрози, а отже, що процес визначення ймовірності подій та проведення їх аналізу досить обчислювально важкий через складні математичні розрахунки, які перешкоджають своєчасному прийняттю необхідних управлінських рішень.

ВИСНОВКИ

У роботі здійснено теоретичне узагальнення, що економічна безпека підприємства як об'єкта дослідження частково забезпечена, але жодних заходів щодо її аналізу не вжито. Іншими словами, якщо частину функцій із забезпечення належного рівня економічної безпеки виконують люди, то єдиного системного формату забезпечення економічної безпеки в ТОВ «ЗАХІД АГРОПРОДУКТ» немає.

Крім того, в результаті проведення аналізу стало зрозуміло, що опитані компанії протягом аналізованого періоду характеризуються стабільним фінансовим станом і відсутністю можливості банкрутства в наступному році. Проте результати аналізу балансу ліквідності ТОВ «ЗАХІД АГРОПРОДУКТ» показали, що підприємство не відповідає мінімальним умовам фінансової стійкості, тобто власних ліквідних активів товариства недостатньо, а частина активів позабалансова група. Проте, власні кошти краще позикових. Висновки, зроблені за результатами аналізу, дозволяють стверджувати, що ТОВ «ЗАХІД АГРОПРОДУКТ» характеризується низьким рівнем економічної безпеки. Економічна безпека ТОВ «ЗАХІД АГРОПРОДУКТ» схильна до таких ризиків та загроз, які є складовими економічної безпеки.

Єдиною умовою комплексного аналізу ситуації з економічною безпекою є постійний розрахунок показників аналізу економічної безпеки. Розрахунок показників у таблиці узагальнює результати діяльності кожної складової економічної безпеки та закладає основу для подальшої оцінки

діяльності та її економічної безпеки, наявних та можливих ризиків для економічної безпеки підприємств та прогнозування економічної ситуації розвитку майбутнього бізнесу.

Список опублікованих праць: Курій Д.В. Сутність та основні напрями забезпечення економічної безпеки підприємництва // Розвиток науки та техніки у сучасному світі, ХСІІ Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. – м. Вінниця, 13 липня 2022 року. – С. 69-74.